

KÄRNKRAFTEN Svenska folket vill hellre satsa på förnybara energislag och att spara energi än på att bygga ut kärnkraften. Två av tre vill prioritera vind, sol och bioenergi, visar en opinionsmätning. Regeringen måste lyfta kärnkraften ur energiuppgörelsen, anser **Mikael Karlsson** och **Svante Axelsson** från Naturskyddsföreningen som låtit utföra undersökningen.

Svenskarna vill ha förnybar energi

Vi kan i dag presentera en opinionsmätning som avslöjar att svenska folkets syn på kärnkraften ofta är missstolkad. Naturligtvis vill folk hellre ha nya kärnkraftverk än gamla precis som de flesta föredrar nya vindkraftverk, bilar och kläder framför gamla. Men ställer man den långt mer relevanta frågan, om hur svenska folket prioriterar olika energislag i förhållande till varandra, får man ett tydligt svar: kärnkraftens tid är förbi.

Vi har låtit opinionsinstitutet Synovate fråga 1000 svenskar vilket energislag de tycker det är viktigast att investera i. 63 procent vill satsa de 20 första miljarderna på förnybara energislag som vind, sol och bioenergi. 18 procent anser att energieffektivisering ska prioriteras högst.

Endast 15 procent anser att pengarna ska gå till att ersätta gamla kärnkraftverk med nya. Oavsett partisyn gav förnybar energi högsta prioritet. Därmed faller ett huvudargument för den politiska omsvängningen i kärnkraftsfrågan.

Ett andra argument är att ny kärnkraft skulle säkra billig el till svensk industri. Men elledningar till andra länder innebär harmonisering av elmarknader och att svenska elpriser närmar sig de högre europeiska. Om argumentet stämde skulle elpriset i Sverige vara lågt eftersom befintlig kärnkraft och vattenkraft har låg rörlig kostnad.

Nya svenska kärnkraftverk ökar inte utbudet så att elpriset sjunker. Elpriset avgörs i stället av priset på utsläppsrätterna och klimatpolitiken. Företag som vill värna sin konkurrenskraft bör därför främst satsa mer på effektivisering.

Ny kärnkraft är också dyr. Reaktorbygget i Finland är snart dubbelt så dyrt som först antogs. Kreditinstitutet Moody's och Standard & Poor visar på kostnader för ny kärnkraft som skulle ge

Regeringens förslag om ny kärnkraft riskerar att kortsluta viktiga miljöansträngningar, menar artikelförfattarna.

FOTO: LARS PEHRSON

svenska elpriser på 50-75 öre per kWh. Förnybar el, däremot, blir snabbt billigare. Tillsammans med bättre miljöprestanda förklarar det varför förnybar el växer snabbast. I fjol startade inte ett enda nytt kärnkraftverk i världen.

För Vattenfall vore det företagsekonomiskt bättre att satsa på vindkraft än att ta stora risker med nya kärnkraftverk. Enligt Energimyndigheten och regeringen är vindkraftspotentialen hela 30 TWh el inom elva år, motsvarande 40 procent av kärnkraftselen. På elva år skulle inte

ett enda nytt kärnkraftverk hinna uppföras. Tillsammans med energieffektivisering har vindkraft en större potential än kärnkraften. Till det kommer el från mer bioenergi och framtida masstillverkade solceller.

Ett tredje argument handlar om kärnkraft som klimatstrategi. Men svensk el produceras i allt väsentligt utan fossila bränslen. Och klimatförändringarna är så allvarliga att vi inte kan vänta på nya kärnkraftverk. För att begränsa temperaturökningen till två grader måste de globala utsläppen börja minska inom 5-6 år.

Potentialen i effektivisering

och förnybar el är inte bara större utan även långt snabbare än för kärnkraft. Därför menar vi - precis som FN:s klimatpanel och Internationella Energimyndigheten - att effektivisering och förnybar el är viktigast i klimatarbetet.

Kärnkraften är alltså oönskad, dyr, långsam och onödig. Den ger även långt värre hälso- och miljöeffekter vid brytning, drift och avfallshantering än vindkraft. Energieffektivisering medför inga sådana problem.

Regeringen skulle i detta läge kunna döda kärnkraften efter-

som energiuppgörelsen innebär att kärnkraften inte ska få statligt stöd och att reaktorägarna ska ta ökat ansvar för kärnkraftens risker.

Men hur ska regeringen hindra subventioner från ägare till kärnkraftsindustrin i andra länder, till exempel franska staten, som nu är djupt involverad i det försenade, fördyrade och starkt subventionerade reaktorbygget i Finland? Kommer regeringen verkligen att kräva att reaktorägarna tar försäkringar som täcker alla kostnader vid en olycka? Det vore så dyrt att elen sannolikt inte skulle gå att sälja.

Varje krona behöver styras rätt i klimatarbetet. Då behövs långsiktigt stabila spelregler, över blockgränserna, som förstärker den svenska trend som gällt i decennier: avveckling av både fossila bränslen och kärnkraftverk. Då behövs också en dramatisk uppväxling av energipolitikens stora misslyckande, effektiviseringen.

Regeringens överenskommelse har flera positiva inslag, men förslaget om ny kärnkraft riskerar att kortsluta allt lovvärt. Den delen måste tas bort. Vilka personer och partier i borgerligheten tar klimatfrågan och kommande generationer på så stort allvar att de bryter låsningen och bidrar till en hållbar energipolitik?

MIKAEL KARLSSON
ordförande
Naturskyddsföreningen

SVANTE AXELSSON
generalsekreterare
Naturskyddsföreningen

SvD.se

Diskutera artikeln.

• svd.se/brannpunkt

SLUTREPLIK FRÅN CARL JAN GRANQVIST M FL | Vad har du på menyn, Svegfors?

Radions gastronomiska tradition går i graven

Meny i P1 ska inte bli "något slags sill i kapprock" skriver radiocheferna Cilla Benkö och Mats Svegfors i sitt svar till oss på Brännpunkt den 4 mars 2009 och tror att det handlar om nödkost.

Men sill i kapprock är ju en delikatess! Där förpackningen gör att rätten får en underbar arom. Som Meny är i dag, och som vi (och många andra) vill att det ska fortsätta att vara.

Att SR:s ledning har en så nedlåtande syn på en av husmans-

SvD.se

Vad har du på menyn, Svegfors?

Läs de fyra gastronomernas första artikel från den 1 mars.

• **SvD.se**

kostens gamla klassiker lovar inte gott för matprogrammets framtid i SR.

Det gör heller inte deras fixering vid programledarens ålder. Själva håller vi på så länge vi har nöjda elever, gäster och läsare. Under detta år fyller vi tillsammans 279 år. I kreativa yrken är vad som står i åldersbetyget tämligen ointressant.

Vi fick inga svar på de frågor vi ställde. Radioledningen har tydligen bestämt sig för att Meny i nuvarande form ska bort. Vad som kommer istället vill den fortfarande

de inte upplysa om. Vi fruktar att det blir som det brukar bli när man förnyar för förnyelsens egen skull; flams, tomma effekter, ett falskt ungdomligt tilltal och ytlighet.

Det vore ett svek mot en halv miljon trogna lyssnare, men en trogen publik verkar ha allt mindre värde för SR:s ledning. Detta svek har inte, som Benkö och Svegfors försöker påskina, ett dugg med ekonomiska realiteter att göra; det bottnar i att de

har missuppfattat sitt public service-uppdrag.

En sak kan vi därför slå fast. Radions gastronomiska tradition från Bullen Berglunds dagar går uppenbarligen i graven.

Om nu inte radioledningen tar sitt förnuft till fånga, och låter oss få mer sill i kapprock!

**CARL JAN GRANQVIST
ERIK LALLERSTEDT
LEIF MANNERSTRÖM
JAN-ÖJVIND SWAHN**